

Максимальне отримання прибутку частіше за все пов'язується зі зниженням виробничих витрат. Але, в умовах, коли самими витратами підприємство може керувати, ціна на кожен вихідний матеріал (ресурс) практично некерована, в умовах інфляції, підприємство вкрай обмежене у можливості знижувати виробничі витрати, досягаючи таким шляхом збільшення прибутку.

Проведене дослідження шляхів нарощування прибутку підприємств дозволяє зробити ряд висновків. По-перше, будь-яке підприємство, незалежно від форми власності, виду діяльності зацікавлене у отриманні прибутку, який виступає джерелом його подальшого розвитку. По-друге, для підприємства більш важливим є підвищення прибутковості у довгостроковій перспективі, а ніж у короткостроковій, адже це підкреслює стабільність не лише його функціонування, але й розвитку також. По-третє, ріст прибутку дозволяє постійно оновлювати техніко-технологічну базу виробництва, мотивувати персонал підприємства працювати більш ефективно, розширяти сфери впливу та ін.

Важливо, щоб всі заходи, що проводяться підприємством щодо зростання прибутку (при використанні всіх можливостей), сприяли досягненню найважливіших цілей розвитку підприємства.

УДК 368.013

Мирослав-Степан Романюк, магістр

Тетяна Винник, к.е.н., доцент

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

АНАЛІЗ СТРАХОВОГО РИНКУ ТА ЙОГО ВПЛИВ НА ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ

Анотація. Розглянуто етапи розвитку та проблеми вітчизняного ринку страхових послуг. Виявлено вплив страхування на економіку України.

Ключові слова: *страховий ринок, «life» страхування, «non-life» страхування.*

Myroslav-Stepan Romaniuk, Tetiana Vynnyk

ANALYSIS OF INSURANCE MARKET AND ITS IMPACT ON THE ECONOMY OF UKRAINE

Abstract. The stages of development and problems of the domestic insurance market. The influence of insurance on the economy of Ukraine.

Key words: *insurance market, «life» insurance, «non-life» insurance.*

Страхування як сектор національної економіки є своєрідним барометром її розвитку, оскільки суттєво впливає на соціально-економічну стабільність суспільства, входить до переліку проблем, безпосередньо пов'язаних із питаннями фінансової безпеки країни. Разом з тим, розвиток страхового ринку залежить від соціально-економічного розвитку держави.

Динаміка розвитку страхового ринку України є традиційно низькою, порівняно з країнами розвинутої ринкової економіки. Так, страхуванням життя в нашій країні охоплено лише 6% населення, страхуванням від нещасних випадків – 7%, захисту будівель приватного сектору – 1%, страхуванням автомобілів – 12%, обов'язковим страхуванням цивільно-правової відповідальності власників транспортних засобів перед третіми особами – лише 69%, в той час в Росії та Білорусії даний показник становить 95%. Більше того, ліміти відповідальності вітчизняних страховиків за відшкодування шкоди потерпілим внаслідок ДТП є найменшими в Східній Європі.

В Україні перші комерційні страхові компанії почали створюватися у 1990 р., коли значно розширилося законодавства щодо розвитку ринкових відносин. Інтенсивному зростанню кількості страхових компаній в період з 1990 по 1996 рр. сприяло: створення дочірніх компаній російськими страховиками в Україні, формування відділеннями Укрдержстраху паралельних комерційних страхових компаній, утворення страхових компаній при галузевих міністерствах та відомствах, створення страхових компаній при великих фінансово-промислових структурах та громадських організаціях, а також з ініціативи зарубіжних інвесторів. Однак велика кількість новостворених страхових організацій, ще не означала створення повноцінного страхового ринку, адже значна частина цих страхових компаній одержувала доходи від діяльності «фінансових пірамід» або інфляційних коливань. У 1997 р. на ринку спостерігалось різке падіння кількості страхових компаній (майже у три рази) і поступове зростання їх кількості з 1998 по 2008 рр.

Світова фінансова криза, активна фаза якої спостерігалась у листопаді 2008 р., завдала серйозного удару страховому ринку. Швидке знецінення активів страховиків, їх перетворення активів на „токсичні” обумовило проблеми платоспроможності страховиків. Лише банкрутство американської страхової групи AIG завдало світовому страховому ринку до 90 млрд. дол. збитків. Попри те, позитивна динаміка на українському страховому ринку наприкінці 2008 року збереглась – страхові премії за видами страхування життя за III квартал 2008 року зросли на 72 %, а відповідні страхові виплати – на 39 %.

Динаміка основних показників розвитку страхового ринку до початку 2009 р. в цілому свідчить про зростання обсягів вітчизняного страхового ринку, однак фінансово-економічна криза призвела до зменшення доходів існуючих і потенційних споживачів страхових послуг, як наслідок відбулося скорочення попиту на страхування та обсягу залучених страховими компаніями премій. За результатами діяльності страхового ринку у 2009 р. відбулося зниження надходжень страхових премій на 16 %, знизилась також чисті страхові виплати на 10% та на 11 % рівень перестраховування.

Станом на кінець 2010 р. кількість діючих страхових компаній зростає і становила 456, у тому числі СК «life» (страхування життя) – 67 компанії, на які припадає основна частка валових премій – 3,9%, СК «non-life» (страхування, відмінне від страхування життя, так зване, ризикове страхування) – 389 компаній, які акумулюють 96,1% премій, що свідчить про значний рівень конкуренції на ринку ризикових видів страхування і помірну монополізацію на ринку страхування життя. При цьому першість за страховими платежами належить компаніям, що надають послуги з ризикового страхування (таблиця 1).

Таблиця 1

Кількість страхових компаній в Україні у 2009-2010 рр.

Кількість страхових компаній	На кінець року	
	2009	2010
Загальна кількість	450	456
life страхування	72	67
non-life страхування	378	389

Український страховий ринок приваблює іноземні страхові компанії своїм високим потенціалом розвитку. Страхові ринки в США, країнах Європи зростають на 1-2 % щороку, тоді як в Україні загальний обсяг зібраних страхових премій, за даними Ліги страхових організацій (ЛІСОУ), становить 26,6 %. Сегмент страхування життя взагалі зростає на 50-60 % щороку. Про високий потенціал зростання свідчить і частка страхування у ВВП – 2,5 % в Україні та 15 % у західних країнах. Інша причина

експансії закордонних компаній на український ринок – висока дохідність страхової справи в Україні. Вітчизняні страховики хоча й скаржаться на низький рівень прибутковості бізнесу, однак цифри свідчать про протилежне – темп приросту чистих страхових премій у 2010 р. становив 5,3%, в той час як чисті страхові виплати зменшились на 2,8%.

Обсяг іноземних інвестицій на страховому ринку, згідно офіційної статистики, свідчить, що в Україні на початок 2010 року було вкладено більше 200 млн. дол. США в 66 страхових компаній зі статутним капіталом 1093,5 млн. грн. (в 2009 році в 58 компаній зі статутним капіталом 897,6 млн. грн.).

Отже, аналіз сучасного стану, тенденцій і перспектив розвитку вітчизняного страхового ринку свідчить про певні здобутки та численні проблеми. Страховий ринок України, на нашу думку, потребує активізації державної політики щодо ефективного розвитку страхування у поєднанні з загальнонаціональними економічними пріоритетами.

УДК 336.6

Руслана Рушак, магістр

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ У ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Анотація. Присвячено теоретичним та практичним питанням управління витратами підприємства. Розглянуто значення витрат підприємства в ринкових умовах, визначено базові завдання, виконання яких забезпечить прибутковість та конкурентоспроможність підприємства.

Ключові слова: витрати, управління витратами, стабільність фінансового стану, конкурентоспроможність продукції.

Ruslana Ruchak

PROBLEMS OF MANAGEMENT CHARGES IN FINANCIALLY ECONOMIC ACTIVITY OF ENTERPRISE

Abstract. It was sanctified to the theoretical and practical questions of management of enterprise charges. The value of charges of enterprise is considered in market conditions, the basic tasks implementation of that will provide profitability and competitiveness of enterprise are defined.

Keywords: charges, management charges, the stability of the financial condition, competitive products.

В системі управління економічною діяльністю підприємства найбільш складним та важливим елементом являється управління витратами. Це обумовлено тим, що управління витратами – це динамічний процес, який полягає у досягненні високого економічного результату діяльності підприємства. Воно не зводиться лише до зниження затрат, а поширюється на всі елементи управління. Сьогодні існує багато чинників, які перешкоджають ефективним процесам господарювання, а також гальмують реформування економіки. В першу чергу це стосується проблем недостатньо ефективного використання ресурсів промисловими підприємствами.

Оскільки, в умовах ринкової економіки головною метою підприємства є досягнення максимального прибутку, важко переоцінити роль аналізу витрат та